

Nr 1071

PRACE NAUKOWE

Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu

Polska w rozszerzonej Unii Europejskiej – uwarunkowania i perspektywy rozwoju

Tom 2

Redaktorzy naukowci
Mirosława Klamut
Ewa Szostak

Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej
im. Oskara Langego we Wrocławiu
Wrocław 2005

Komitet Redakcyjny

*Andrzej Matysiak (przewodniczący),
Tadeusz Borys, Andrzej Gospodarowicz, Jan Lichtarski, Adam Nowicki,
Zdzisław Pisz, Teresa Znamierowska*

Recenzenci

Wojciech Kosiedowski, Ewa Matuszyńska, Kazimiera Wilk

Redaktor Wydawnictwa

Andrzej Szubert

Korektor

Teresa Wilniewczyc

Projekt okładki

Beata Dębska

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych i Fundusz Ochrony Środowiska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu
Wrocław 2005

PL ISSN 0324-8445

Druk i oprawa: Zakład Graficzny AE we Wrocławiu. Zam. 618/2005

Spis treści

Wstęp	11
Mirosława Klamut: Tworzenie podstaw trwałego wzrostu gospodarczego przez politykę makroekonomiczną w Polsce w okresie transformacji	13
Andrzej Prusek: Funkcje państwa w tworzeniu sektorów gospodarczych o charakterze narodowym w warunkach integracji europejskiej	23
Kazimierz Zieliński: Dylematy oceny oddziaływania państwa na funkcjonowanie rynku	37
Jan Borowiec: Podstawy prawne polityki konkurencji Unii Europejskiej	47
Ewa Szostak: Narodowy system innowacyjny w Polsce i jego elementy – narodowy program <i>foresight</i>	63
Aleksandra Jewtuchowicz: Innowacje i strategie przedsiębiorstw. Analiza sytuacji MŚP w regionie łódzkim	75
Joanna Jahn: Innowacyjność Polski na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej	86
Monika Słupińska: Polityka Unii Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i innowacji – szansa dla Polski	99
Andrzej Żyłajtyś: Odnawialne źródła energii w Polsce	107
Stanisław Grykień: Rolnictwo Europy Środkowo-Wschodniej w okresie transformacji ustrojowej gospodarki	115
Jerzy Korletjanu: Optymalizacja systemu transportu jako warunek zrównoważonego rozwoju UE	128
Krzysztof Biegun: Wybrane koszty uczestnictwa w unii walutowej	134
Przemysław Dziadosz: Próba analizy efektywności wybranych strategii gospodarczych dla krajów rozwijających się	145
Jerzy Kociszewski: Zmiany w poziomie rozwoju i życia w układzie przestrzennym i regionalnym Polski w warunkach transformacji	153
Małgorzata Pięta-Kanurska: Źródła różnicowań rozwoju społeczno-ekonomicznego w krajach wysoko rozwiniętych na przełomie XX i XXI w.	170
Elżbieta Sobczak: Rozwój społeczeństwa informacyjnego jako kryterium wyboru benchmarku dla Polski w europejskiej przestrzeni regionalnej	178
Zbigniew Przygodzki: Wiedza jako nowy czynnik lokalizacji działalności gospodarczej w kontekście procesów integracji i globalizacji	188
Katarzyna Miszczak: Podstawowe tendencje w rozwoju polskiej przestrzeni – źródła i kierunki	202

Dorota Rynio: Wymiar i cele polityki regionalnej w zintegrowanej Europie – wybrane aspekty	212
Tadeusz Studnicki, Anna Lemańska-Majdzik: Programy przedakcesyjne jako instrument wyrównywania różnic międzyregionalnych w Polsce	227
Iwo Augustyński: Fundusze strukturalne a europejska polityka konkurencji	241
Joanna Kudelko: Kontrakty regionalne i ocena ich funkcjonowania na przykładzie województwa podkarpackiego	252
Jerzy Ładysz: Czynniki i perspektywy rozwoju polsko-niemieckiej współpracy transgranicznej po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej	269
Eugeniusz Wojciechowski: Uwagi na temat pojęcia „użyteczność publiczna” ..	276
Łukasz Olipra, Magdalena Kowalska, Aleksandra Małek: Trzeci sektor w Polsce i w krajach Europy Zachodniej. Szanse i zagrożenia związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej	283
Urszula Banaszczyk-Soroka: Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji infrastrukturalnych jednostek samorządu terytorialnego (JST)	298
Magdalena Wartalska: Uwarunkowania i pożądane kierunki ekonomizacji działań w gospodarce finansowej miasta (na przykładzie miasta Łodzi) ..	303
Magdalena Wartalska, Andrzej Wasiak: Wybrane elementy racjonalizacji procesu zarządzania zasobami finansowymi miasta	314
Aranka Ignasiak-Szulc: Uwarunkowania wspierania MŚP przez samorząd terytorialny w Polsce w świetle prawa subwencyjnego UE	322
Piotr Lis: Konsekwencje członkostwa w Unii Europejskiej dla rynkowego finansowania mieszkalnictwa w Polsce – wybrane zagadnienia	337
Jerzy Sokołowski: Konkurencyjność polskiego systemu podatkowego na tle państw należących do OECD	352
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Stawki podatków dochodowych jako czynnik rozwoju MŚP – kierunki zmian	357
Magdalena Rękas: Regulacje podatkowe leasingu – pożądane kierunki zmian	365
Łukasz Arendt: Reforma PIT – implikacje dla finansów publicznych	379
Jarosław Czaja: Dążenie do poprawy mobilności pracowniczej w Unii Europejskiej	396
Magdalena Kalisiak-Mędelka: Aktywna polityka rynku pracy na przykładzie powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji lokalnego rynku pracy w latach 2003-2006 dla miasta Łodzi	406
Milena Wieczorek, Andrzej Rączaszek: Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2000-2004 (na przykładzie Częstochowy)	419
Agnieszka Jasak: Rola związków zawodowych w polskich przedsiębiorstwach (w kontekście wstąpienia do Unii Europejskiej)	437
Magdalena Filipek: Mniejszości narodowo-etniczne w rozszerzonej Unii Europejskiej	453

Krzysztof Popiński: Współpraca zagraniczna wrocławskich szkół wyższych jako element procesu integracji z Unią Europejską	467
Inese Pabērza: Латвийская налоговая система в контексте интеграции в европейский союз	478
Алевтина Вишневская, Людмила Рейх: Методические подходы к оценке эффективности рекламы в предпринимательстве в условиях ЕС	487

Summaries

Mirosława Klamut: Polish Macroeconomic Policy in the Period of Transition and Supporting Constant Economic Growth	22
Andrzej Prusek: State Functions in the Field of Economic Sectors Formation in the Realm of European Integration	36
Kazimierz Zieliński: Dilemmas Concerning the Estimation of the Government Impact on Market Performance	46
Jan Borowiec: The Principles of the European Union Competition Policy ...	62
Ewa Szostak: National Innovation System and Its Elements – National Program Foresight	74
Aleksandra Jewtuchowicz: Innovations and Strategies of Enterprises. Analysis of the Situation of the SME's in the Region of Łódź	85
Joanna Jahn: Innovativeness of Poland against EU's Background	93
Monika Słupińska: EU Policy Regarding Research, Technological Development and Innovation – Opportunities for Poland	106
Andrzej Żyłajtys: Renewable Energy Sources in Poland	114
Stanisław Grykień: Agriculture of Middle Eastern Europe during a Period of Economic Transformation	127
Jerzy Korletjanu: Optimisation of the Transport System as a Determinant of the Process of Sustainable Growth within the European Union	133
Krzysztof Biegun: Selected Costs of Participation in a Monetary Union	144
Przemysław Dziadosz: An Attempt the Analysing of Effectiveness of some Economic Strategies for Developing Countries	152
Jerzy Kociszewski: The Changes of the Level of the Development and Life Level in the Spatial and Regional System during the Transformation Period in Poland	169
Małgorzata Pięta-Kanurska: The Sources of Differentiation of Socio-Economic Development Process in High Developed Countries at the End of 20 th and the Beginning of 21 st Century	177

Elżbieta Sobczak: Information Society Development as a Benchmark Choice Criterion for Poland in the European Regional Space	187
Zbigniew Przygodzki: Knowledge as a New Factor of Localization Eco- nomic Activity in the Context of Integration and Globalization	201
Katarzyna Miszczak: Basic Trends of Polish Space Development – Sources and Directions	210
Dorota Rynio: Dimension and Goals of Regional Policy in Integrated Euro- pean – Selected Aspects	226
Tadeusz Studnicki, Anna Lemańska-Majdzik: Pre-Accession Program- mes – the Instrument of Balance for Interregional Differences in Poland ...	240
Iwo Augustyński: Structural Funds from the Perspective of the Competition Policy	251
Joanna Kudelko: The Regional Contracts and Their Evaluation for the Pod- karpackie Region	268
Jerzy Ładysz: Factors and Prospects of the Development of Polish-German Crossborder Cooperation after Poland's Accession to the European Union .	275
Eugeniusz Wojciechowski: The Concept of Public Utility: Some Remarks	282
Łukasz Olipra, Magdalena Kowalska, Aleksandra Małek: The Third Sector in Poland and in Western European Countries. Opportunities and Threats Associated with Poland's Joining the EU	297
Urszula Banaszczak-Soroka: The External Sources of Financing Infrastruc- tural Investments of the Local Administrative Units (LAU)	302
Magdalena Wartalska: Conditions and Desired Directions for the Econo- mization of Actions in the Financial Economy of a City (Based on the Example of the City of Łódź)	312
Magdalena Wartalska, Andrzej Wasiak: Selected Elements of Manage- ment Process of Rationalization of City's Financial Resources	321
Aranka Ignasiak-Szulc: The Conditions of Territorial Authorities' Support for SMEs in Poland in the Context of EU Subsidies Control Law	336
Piotr Lis: The Consequences of EU Membership for Market Financing of Housing in Poland	350
Jerzy Sokołowski: Competitiveness of the Polish Tax System against OECD Countries	356
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Income Tax Rates – a Significant Factor Affecting SMEs' Development: Directions of the Change	364
Magdalena Rękas: Tax Regulations of Leasing: Desirable Directions of the Change	378
Łukasz Arendt: Personal Income Tax Reform – Implications for Public Finance	395
Jarosław Czaja: The Aspiration towards Improving Work Mobility in EU	405

Magdalena Kalisiak-Mędeliska: The Active Policy of Labour Market – the Case of the Prevention of Unemployment Program in the City of Łódź ..	413
Milena Wieczorek, Andrzej Rączaszek: Active Forms of Striving against Unemployment between 2000-2004 on the Example of Częstochowa	436
Agnieszka Jasak: The Role of Trade Unions in Polish Enterprises (in the Context of Poland's Accession to the European Union)	452
Magdalena Filipek: National and Ethnical Minorities in Enlarged European Union	466
Krzysztof Popiński: International Cooperation of Wrocław's Higher Schools as an Element of the European Integration Process – Overview	477
Inese Pabērza: The Latvian Tax System in the Context of Integration into the European Union	486
Alevtina Wišnevskâ, Ludmila Rejh: Methodical Approaches to the Esti- mation of Advertising Efficiency in the Business in EU	499

Wstęp

Do rąk czytelników przekazujemy trzeci tom opracowań przygotowanych na ogólnopolską konferencję katedr polityki ekonomicznej pt. *Polska w rozszerzonej Unii Europejskiej – uwarunkowania i perspektywy rozwoju*. Konferencja została zorganizowana we wrześniu 2004 r. przez Katedrę Polityki Ekonomicznej i Europejskich Studiów Regionalnych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu. Oprócz pracowników naukowych polskich uczelni zaproszono na nią przedstawicieli uczelni zagranicznych oraz instytucji publicznych i prywatnych. Uczestniczyło w niej blisko 130 osób. Konferencja była okazją do przedstawienia i przedyskutowania wielu zagadnień związanych z procesem integracji zarówno Polski, jak i pozostałych krajów Europy Środkowej i Wschodniej z Unią Europejską. Zagadnieniom tym poświęcono osiem sesji naukowych. W ciągu trzech dni wygłoszono około czterdziestu referatów. Wszystkie one analizowały – z różnych punktów widzenia – uwarunkowania funkcjonowania nowych członków w Unii Europejskiej.

Obecnie, w październiku 2005 r., publikujemy ostatni tom referatów i komunikatów zgłoszonych na konferencję. Podobnie jak dwa tomy poprzednie, zwraca on uwagę, że społeczeństwa i gospodarki byłych krajów socjalistycznych, wstępując do Unii Europejskiej, stanęły, mimo iż do akcesji przygotowywały się od kilku lat, przed wieloma nowymi zadaniami, które dotychczas nie były realizowane.

Jednym z najważniejszych wyzwań, na które zwracają uwagę autorzy referatów, jest konieczność dostosowania gospodarki do rozwoju zrównoważonego, ale jednocześnie charakteryzującego się dynamiczną innowacyjnością oraz coraz wyższą konkurencyjnością. Autorzy opracowań podkreślają, że ze względu na tak rozumiany cel stojący przed rozszerzoną Unią Europejską kraje Europy Środkowej i Wschodniej powinny przyspieszyć proces dostosowawczy w takich obszarach, jak: ochrona środowiska, energetyka, telekomunikacja, transport, rozwój sektora bankowego, przyspieszenie postępu technologicznego, poprawa sytuacji na rynku pracy i w zakresie edukacji, oraz w wielu jeszcze innych dziedzinach. Jest zrozumiałe, że również uznają oni, iż kontynuacja procesu dostosowawczego wiąże się z wieloma kosztami i wyrzeczeniami.

Okres, jaki upłynął od akcesji do momentu ukazania się obecnemu tomowi w druku, jest zbyt krótki, aby można było orzec, czy zaprezentowane w referatach racje i obawy dotyczące negatywnych, ale i pozytywnych uwarunkowań funkcjonowania gospodarek przyjętych ostatnio do Wspólnoty Europejskiej są do końca trafnie rozpoznawane. Nie jest jeszcze możliwa pełna ocena tego, w jakim stopniu zjawi-

ska prezentowane w opracowaniach mają charakter trwały, a w jakim były związane z warunkami bieżącymi determinowanymi samą akcesją. Obecnie nie ulega już wątpliwości, że ogólnie pierwszy rok członkostwa w Unii Europejskiej Polski, a także pozostałych nowo przyjętych krajów należy ocenić pozytywnie. Ta pozytywna ocena nie wyklucza jednak dostrzegania wielu negatywnych jednostkowych zjawisk, odnoszących się do grup społecznych, przedsiębiorstw czy regionów. Prawdopodobnie jeszcze przez długi okres będą ujawniać się w gospodarce nowych członków Unii w trakcie procesu pogłębiania integracji trudne i kosztowo dotkliwe sytuacje, o których piszą autorzy i o których dyskutowano na konferencji. Trzeci tom wyraźnie zwraca na nie uwagę. Jest ich wiele, tak jak wiele (41) jest opracowań w nim zamieszczonych.

Wydanie trzeciego tomu materiałów konferencyjnych jest jeszcze jedną okazją złożenia podziękowań instytucjom wspomagającym finansowo organizację konferencji, a także przygotowanie do druku kolejnych tomów. Dziękujemy zatem sponsorom: Urzędowi Regulacji Energetyki, Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, MPEC Serwis Południe Sp. z o.o. we Wrocławiu oraz BZ WBK SA Region Wrocław. Podziękowanie kierujemy również do Wydawnictwa Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, które wydało te książki.

Warto wspomnieć, że konferencja, z której bogate materiały złożyły się na trzy książki, pierwszą pt. *Proces globalizacji gospodarki – udział krajów w jej korzyściach i kosztach* i dwutomową pt. *Polska w rozszerzonej Unii Europejskiej – uwarunkowania i perspektywy rozwoju*, była jedną z cyklu corocznych spotkań pracowników katedr polityki ekonomicznej. Była przy tym związana również z jubileuszem 55 lat istnienia katedry ją organizującej.

Jesteśmy przekonani, że opracowania przedstawione w tych trzech książkach, będących dorobkiem konferencji, mają poważne walory naukowe. Dziękujemy za to serdecznie wszystkim autorom. Organizacja konferencji sprawiła nam satysfakcję i radość, wynikające zarówno z wysokiej oceny zaprezentowanego na niej bogatego dorobku naukowego i przenikającej ją atmosfery sympatii, jak i z bogatej i często bardzo żywej dyskusji.

W imieniu wszystkich organizatorów konferencji te serdeczne podziękowania składają redaktorzy naukowcy wydanych książek: Mirosława Klamut, Ewa Pancer-Cybulska i Ewa Szostak.

Mirosława Klamut, Ewa Szostak